

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Punctum Difficultatis 1. An intellectio consistat in actione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

nem indistinctam, quod non possit esse acci-
dens, & aliquid limitatum.

INSTAT III. Etiam in divinis, generationis
actio, distinguitur à verbo genito.

RESPONDETUR. Sicut in divinis distinctio illa
oritur, non ex ratione intermedia realitatis, sed
ratione indistinctionis à Paternitate, ita & dictio
activa creata, distinguitur à verbo creato, ob
suam identificationem cum intellectu.

OBJICITUR IV. Quando aliquis effectus,
nec ab alia causa, nec alio modo prodire potest,
signum evidens est, dependentiam à tali causa,
esse illi essentiali, ac realiter identificatam;
jam autem Verbum mentis, idem numero, potest
à diversis principiis oriri, cum habitu, vel sine
habitu, vel cum specie impressa, cum uno, vel
altero Dei auxilio, si sit actus supernaturalis, inò
potest totaliter à Deo imprimi.

RESPONDETUR. Non potest ostendi sufficiens
mutatio, per quam, à non esse agentis, transeat
habitus ad esse agentis (& similia numerata in
antecedenti) nisi ponatur modalitas, quia autem
non recurrendo ad aliquid intermedium, potest
ostendi, per quid transferat intellectus, à non esse
agentis illud verbum, ad esse agentis, nempe
quia per illud redditur intelligens, ideò non erit
necesse, per intermediam actionem; produci il-
lud Verbum. Unde à nulla alia causa potest produ-
ci hoc Verbum creatum, reddens intelligens,
& exigens uniri, non nisi cum hoc intellectu, nisi
ab hac causa, consequenter cum tali causa, dicit
essentiali nexum. Nego item, quòd idem nu-
mero verbum, possit à solo Deo produci & im-
primi, ut reddat intelligentem, eum, cui imprimi-
tur.

OBJICITUR V. Alii effectus producunt me-
dia actione quæ sit modus, vel non sine modo, er-
go & Verbum mentis.

RESPONDETUR. Quæ creantur, non produ-
cuntur actione intermedia, cur non & Verbum
mentis? de aliis dispar est ratio, quia nisi ponat-
ur intermedia actio, saltem non sine modo,
non erit ostendere sufficientem mutationem,
per quam transeat à non esse agentis, ad esse
agentis, quæ in presenti, ut dictum, ostendi
potest.

DIFFICULTAS II.

In quonam consistat Intellectio?

PLURES sententias in hac materia, supra pro-
posui, nunc examinandæ sunt.

Punctum Difficultatis 1.

An intellectio consistat in Actione?

IN duplici suppositione procedere debet reso-
lutio, nempe posito, quòd intellectio actione
distincta producatur, & posito, quòd indistincta
actione.

DICENDUM est I. Actionem quantumvis

*foret distincta à termino seu qualitate producta non
fore formaliter intellectioem.*

PROBATUR I. Illa entitas actionis, prout con-
distincta à suo termino, vel notificat objectum
potentia vel non notificat: si non notificat. Er-
go in illa formaliter non consistit intellectio.
Quia illa, est definitivè notificativa objecti, si
notificat. Ergo frustra producitur verbum
mentis, siquidem quod facere deberet, jam hoc
præfacit actio, & sicut productio caloris non ca-
lefacit, sed calor, productio etiam gratia non
gratificat subiectum, sed gratia: ita & produ-
ctio intellectioem, non faciet intelligere, sed
terminus ejusdem.

RESPONDEBIS. Illam actionem requiri ut pro-
ducatur verbum mentis.

CONTRA. Transeat illam actionem requiri
ut producatur verbum mentis, nec de hoc est
quæstio; sed inquiritur, in illanè actione stet
formalitas intellectioem?

Neque valet si dicas: in utraque stare; jam
enim superabundaret alterutra, effectusque for-
malis idem, non potest à diversis principiis pen-
dere. quamvis effectus in genere causæ efficien-
tis, id possit habere: quia effectus formalis non
est aliud, nisi forma ipsa unita subiecto capaci:
sicut ergo ipsa forma, non est idem cum alia for-
ma, sic nec eundem effectum formalem præsta-
bit. Si autem dicas præstare quidem diversum
effectum, utrumque tamen de linea intellectio-
em, restat querere, in quo sit sita illa diversitas,
ita ut neutra sit forma otiosa.

PROBATUR II. Si in actione consistit formali-
ter intellectio, illa intellectio vel producit ali-
quid vel non producit, si non producit, actio non
est, ut supponitur in ratione actionis Physicæ, si
producit, quid illud est quod producit? non pro-
ducit aliam intellectioem, quia hæc intellectio
deberet etiam in actioe consistere; cur enim
una in actione consisteret, & non altera. Rursus
illa actio si producit intellectioem producit a-
ctionem, cum per te intellectio consistat formali-
ter in actione, dabitur ergo actionis, & sic da-
bitur processus in infinitum, vel devenire erit ad
intellectioem, quæ non sit actio, & sic aliqua
intellectio, non in actione consisteret cum illa
prior, in actioe consistat. Non etiam illa actio
quam tu dicis intellectioem, potest producere
aliquid aliud, præter intellectioem: quia nullus
terminus alius, illius assignari potest, vocatur-
que actio, intellectioem productiva.

PROBATUR III. ex Oviedo. Si tota ratio intel-
lectionis consistit in actione, terminus illius a-
ctionis tantum esset necessarius, ut subsistat actio,
non enim ille terminus constitueret eum intel-
ligentem. Quia si per impossibile actio illa esset
sine termino, jam præcise per actionem esset in-
telligens. Ergo terminus tantum requiritur ut
præcise sit actio. Hoc autem dici non potest:
Quia jam non terminus esset propter actionem,
sed actio propter terminum.

DICEN-

DICENDUM est II. *Actio productiva intellectus, si detur distincta à termino requireretur tanquam praequisitum necessarium ad intellectum, in suppositione autem quod identificetur termino, sub formalitate tendentia motusque prior est, & praequisita, ante formalitatem Termini & quietis ut ita dicam.*

PROBATUR. I. Conclusio auctoritate Tridentini, quod sessione 6. Canon. 4. respectu justificationis, dicit nos non esse, tanquam inanimatum instrumentum, nihil operans. Ergo supponit, ut non dicamur nos habere tanquam inanimatum instrumentum, debere intercedere actionem, consequenter cum in intellectu, non habeamus nos in animato modo, debet illic intercedere actio, sed non tanquam aliquid subsequens: Ergo tanquam praequisitum necessarium.

PROBATUR II. Illud quod dicit necessarium & essentialem connexionem cum suo principio, adeoque insupplebilem etiam à Deo, necessario debet involvere rationem, ob quam dependet à suo principio. Hæc autem non alia est, nisi actio, quæ enim aliam? quod si dicit intellectio actionem, tanquam rationem, ob quam dependet à suo principio, & cum eam non deponat tanquam aliquid posterius: Actio enim semper prior est effectu, cum etiam actionem non deponat tanquam rationem formalem intelligendi. Ergo illam deponet, tanquam necessarium praequisitum.

PROBATUR III. Non potest intellectus reddi intelligens per intellectum ab alio productam. Rursus illa intellectio, non est improducta, Ergo intellectio involvet actionem, sed non involvet eam, ut rationem formalem intelligendi ut probatum. Ergo tanquam aliquid praequisitum, vel potius ut rationem, ut Quo, suæ productionis.

OBJICITUR I. Intellectio increata non involvit actionem. Ergo neque creata.

RESPONDETUR. Si nomine actionis intelligas rationem formalem Quo, cui correspondet factum, nulla est in divinis actio, quia nihil factum, cum tamen in creatis omnia fiant facta.

Quod si nomine actionis intelligas productionem, cum distinctione respondendum erit. Si enim nomine intellectus increata, intelligas intellectum personalem, seu verbum, respectu illius datur vera productio. Si autem nomine intellectus increata intelligas ipsammet naturam divinam, quæ natura est, illa cum sit improducta, respectu illius non potest dari productio. Quia autem creata intellectio est producta bene respectu illius, potest dari Actio.

OBJICITUR II. Arriaga. Vel essentia tota salvatur in qualitates, seu termino Actionis

sine actione, vel non salvatur, si non salvatur, Ergo deficit aliqua pars essentia intellectus sine actione, adeoque actio quæ deest, deest tanquam aliquid ad essentiam intellectus spectans, si autem salvatur sine actione, Ergo sine actione dabitur intelligens, hoc enim nihil aliud est, quam tota essentia intelligentis, sicut homo non aliud est quam tota essentia hominis.

RESPONDETUR. Posita nostra sententia, quod identificetur actio, intellectui productæ, sicut intellectio sine se ipsa, ita nec sine actione, salvari poterit, cum hoc tamen fiat, ut reddatur per illam homo intelligens, non sub formalitate actionis, sed sub formalitate termini: si autem distinguatur actio à termino, in solo termino stabit intellectio, tanquam in ratione formali intelligendi, sed non in solo termino, quasi in se solo, claudat omnia praequisita.

OBJICIT III. Oviedo. Actio pro connotato sumpta, vel est additum diminuens vel destruens, rationem essentia intellectus, vel contrahens, si contrahens, ratio intellectus consistit in actione, & termino, si diminuens, intellectus essentia adæquate constituitur in termino.

RESPONDETUR. Quærendo, an tempus vespertinum, sit ratio diminuens an contrahens comestionem, & quam responsionem dederit ille, aptari poterit in presenti. Directè dici potest, rationem actionis esse rationem contractivam, sed per modum connotati, efficiens scilicet, ut illa intellectio sit vitalis, sed non contrahit illam, tanquam ratio manifestiva formaliter.

OBJICITUR IV. Vita substantialis non consistit ullo modo in actione, nec illam importat, sed solum formam substantialem. Ergo & vita accidentalis, quam habet potentia in actu secundo operans, nullo modo importat rationem actionis.

RESPONDETUR. Vita substantialis divina, est formalissime ipse actus 2dus, vita autem substantialis creata, praequirat actionem sui productivam, cur ergo idem etiam non dicatur de vita accidentali quæ est per intellectum. Sed disparitatis ratio etiam adferri potest. Quia ab hac actione produci, non est essentialiter vita substantiali, ut scitum est ex Physicis. Jam autem essentialiter est intellectio, actione vitali produci, quando reddit intelligentem, consequenter dicitur specialem nexum ad actionem, saltem tanquam ad praequisitum.

OBJICITUR V. Solus conceptus, est similitudo objecti, ergo in solo illo consistet intellectio.

RESPONSUM supra. In solo conceptu consistere intellectum, tanquam in ratione formali

formali intelligendi, sed non consistere in solo conceptu, quasi non requireret alia prærequisita saltem ex modo concipiendi distincta.

Punctum Difficultatis 2.

Solvantur Objectiones.

PRÆTER adlatas objectiones contra conclusionem secundam, restant et solvenda quæ magis impetunt conclusionem primam.

OBJICITUR I. Intellectio divina in sola processione consistit. Ergo & intellectio creata in sola actione. Anteced. probatur. Quia intellectio divina, considerari potest tam notionalis quam essentialis, utraque autem in processione consistit, ut probatur. Quia intellectio notionalis dicit processionem seu originem activam, & processionem passivam, seu verbum divinum, quæ intellectio, non consistit in verbo seu termino. Quia prius intelligitur Pater, actu intelligens, quam produciens verbum: cognitio etiam essentialis, consistit in operatione, & non in termino.

RESPONDETUR. Hanc difficultatem pendere ab illa, quæ examinatur in materia de Trinitate, quodnam scilicet sit principium immediatum, formale, ut Quo processionum in divinis. Interim videamus quid sit directe respondendum. *Hinc*

RESPONDET imprimis recentior Suarez. Negando consequentiam, disputatam dat, quia pater non intelligit per verbum, imo quando illud producit, jam supponitur esse intelligens, non enim illud produxit ex necessitate intelligendi, seu ut intelligat, sed ex fecunditate intelligendi, seu quia intelligit, hinc pater non intelligit per verbum. Creatus autem intellectus intelligit per conceptum seu terminum. *Hæc responsio*

NON SATISFACIT. Instauraturque sic argumentum. Pater non per verbum intelligit, sed cum illud producit, supponitur jam intelligere. Rursus Pater non intelligit per verbum, Ergo quando producit verbum creaturæ æque etiam supponitur intelligens actione, Ergo ulterius, non ideo illud producit ut intelligat, sed quia intelligit actione.

RESPONDET II. Oviedo. Pater non tantum est potens intelligere, quatenus potest percipere objectum, quod est illi commune cum aliis personis, sed potens est intelligere notionaliter producendo verbum consubstantiale, habens tamen diversam personalitatem; Quod subsistere nequireret, si Pater non haberet verbum distinctum à se, quod sit terminus cognitionis notionalis Patris. In creatis verò nulla est ratio quæ cogit imò neque permittat verbum aliquid assignari productum per cognitionem formalem, quod ad rationem formalem cognitionis non pertineat. *Hæc responsio*

NON SATISFACIT. Supponit enim dari

notionalem cognitionem, quæ si non aliud est quam cognitio, communis reliquis personis affecta personalitate non solvitur argumentum quia ipsa ratio personæ Patris quæ talis, nihil habet formalitatis, quæ sit cognitio, consequenter ad huc verum erit, rationem cognitionis, stare in ipsomet actu secundo, non autem in termino illius: consequenter etiam creata cognitio, stabit in actione non autem in termino, si autem aliquid aliud per notionalem cognitionem intelligitur, nempe cognitio appropriata Patri non aliis personis, vi cuius aliquid intelligat Pater, quod non intelligant aliæ personæ, talis intellectio notionalis rejicitur à Theologis. Deinde concedo ad solvendas processionem divinas, debere admitti verbum distinctum realiter à Patre, sed inde non sequitur, quod in divinis, non stet cogitatio in processione. Concedo in creatis non dari necessitatem ad producendum verbum subsistens, sed inde non sequitur, quod sicut in divinis in processione consistit intellectio, sic non consistere in creatis. Concedi item potest, in creatis, non pertinere verbum ad rationem formalem cognitionis, sed tanquam terminum illius intellectus & partum. Inde autem non sequitur sicut in divinis, ita & in creatis, intellectum non stare in processione, & in productione verbi. *Hinc aliter*

RESPONDETUR. Intellectio communis omnibus personis, de fide est, quod in processione non consistat: Quia illa, est ipsamet natura divina communis, cui nullo modo competit, habere productionem, cum sit improducta. Distinguendo autem actum primum intelligendi in Deo ab actu 2do, prioritas illius concedi ex modo concipiendi potest, sed non cum prædicato productivi. Quia natura divina etiam ex modo concipiendi, non potest dici producta, tribuimusque actum secundum intelligendi DEO, seculis imperfectionibus, qualis esset si conciperetur producta. Instantia de intellectione personali stat contra oppositas, idque ideo, quia intellectio personalis, stat in ipsa ratione termini seu verbi producti. Ergo & nostra intellectio, in termino debet stare. Quod autem dictio, stet in processione, aliud est. Quia cum dictio sit ipsa processio Ut Quo sumpta, sicut sine se, ipsamet dictio, esse non potest, ita nec sine processione, sed inde non sequitur, intellectum in divinis stare in processione, Quia dictio licet sit de linea intellectus, non aliud tamen importat, quam actuale exercitium locutivitatis paternæ, de quo fusius prima parte, estq; ratio Ut Quo, productionis verbi seu intellectus personalis, quod nos concedimus etiam illi actioni creatæ (si detur) quæ est productiva verbi mentis.

OBJICIUNTUR II. Paritatis aliquæ.

PRIMA PARITAS. Modus localis non in termino, sed in actione consistit, Ergo & intellectio.

† (P)

Re-